

Turvallinen Keski-Suomi 2015-2018

Maakunnan turvallisuussuunnitelma

15. tammikuuta 2015

Turvallinen Keski-Suomi 2015-2018

Maakunnan turvallisuussuunnitelma

Turvallisuussuunnittelun tavoitteet

Keski-Suomen maakunnan seudullisen ja paikallisen turvallisuustyön tavoitteena on vähentää rikosten, häiriöiden ja onnettomuuksien määrää ja niistä aiheutuvia vahinkoja ja kustannuksia sekä ylläpitää turvallisuutta ja turvallisuuden tunnetta. Yhtenä tärkeänä keinona tavoitteen saavuttamiseksi on maakunnallinen turvallisuussuunnittelu, jota toteutetaan eri viranomaisten ja toimijoiden välisenä laajana yhteistyönä.

Maakunta on jaettu seitsemään seutukuntaan, joihin jokaiseen on perustettu työryhmät. Lisäksi maakunnassa toimii ohjausryhmä, jossa on turvallisuuden toimijoita eri aloilta ja seutukunnista. Keski-Suomen turvallisuussuunnittelun ohjausryhmä sekä seudulliset työryhmät ovat laatineet ehdotukset seudullisen ja paikallisen turvallisuussuunnittelun edelleen kehittämiseksi turvallisuushaasteiden ja edelliskauden toimenpiteiden pohjalta. Näiden konkreettisten toimenpiteiden avulla pyritään aktivoimaan turvallisuustyö toimimaan paikallisella tasolla. Edellä mainittuihin teemoihin liittyen on valittu mittarit, joiden avulla seurataan Keski-Suomen turvallisuustilanteen kehittymistä ja näin ollen suunnitelmassa esitettyjen toimenpiteiden vaikuttavuutta.

Turvallisuustilanne Keski-Suomessa

Turvallisuus koskettaa jokaista. Tunne turvallisuudesta on omakohtainen, subjektiivinen näkemys, jonka ihminen muodostaa henkilökohtaisten olosuhteidensa, kokemustensa ja havaintojensa perusteella. Turvallisuuden tunteeseen vaikuttavat esimerkiksi erilaiset kokemukset tai uhkakuvat rikosten, tapaturmien tai onnettomuuksien uhriksi joutumisesta. Eri viranomaisten tai yhteisöjen mahdollisuudet puuttua näihin tekijöihin ennalta estävästi vaikuttavat ihmisen käsityksiin.

Katuturvallisuusindeksi lasketaan väkivaltarikosten, liikennejuopumusrikosten ja vahingontekojen määrän perusteella. Näiden rikosten lukumäärää painotetaan niiden törkeysasteen mukaan ja suhteutetaan sitten asukaslukuun. Keski-Suomen maakunnan turvallisuus on katuturvallisuusindeksin mukaan kehittynyt myönteiseen suuntaan vuosien 2011 - 2013 aikana. Paloturvallisuuden näkökulmasta tulipaloihin liittyvä tehtävämäärä on pysynyt samalla tasolla useamman vuoden seurantajakson aikana. Verrattaessa Suomen paloturvallisuutta muihin maihin, nousee erityisesti esille henkilöturvallisuus, mihin on syytä kiinnittää huomiota turvallisuustyötä tehtäessä.

Alkoholinkäyttö on yhteydessä useisiin muihin haittoihin ja ongelmiin. Alkoholiksi on suurin yksittäinen tekijä väkivallan ja onnettomuuksien taustalla. Alkoholiksi on mukana noin neljänneksessä kuolemaan johtaneista tieliikenneonnettomuuksista ja noin 10 prosentissa kaikista tieliikenneonnettomuuksista. Alkoholiksi liittyy myös muihin onnettomuuksiin ja tapaturmiin.

Keski-Suomessa tapahtuu eniten koti- ja vapaa-ajan tapaturmia. Kotitapaturmia tapahtui vuonna 2012 n. 2500 kappaletta ja vapaa-ajan tapaturmia noin 1500 kappaletta. Näitä tapaturmia on yhteenlaskettuna enemmän kuin muita tapaturmia määriä yhteensä (liikenne, urheilu- ja liikuntatapaturmat, työtapaturmat, tapaturmat kouluissa, päiväkodeissa ja sairaaloissa).

Keski-Suomessa kolaroidaan hieman harvemmin kuin muualla Suomessa. Vuonna 2012 vakuutusyhtiöt korvasivat Keski-Suomessa 4939 liikennevahinkoa (17,9 vahinkoa/1000 asukasta), kun koko maassa korvattiin 105 680 vahinkoa (19,5 vahinkoa/1000 asukasta). Tieliikenteessä kuolleiden ja loukkaantuneiden lukumäärät ovat hieman

valtakunnan tasoa korkeampia Eniten liikennekuolemia ja loukkaantumisia tapahtuu henkilöautojen kuljettajille ja matkustajille.

Turvallisuussuunnitelman päivitystyön yhteydessä yhdeksi keskeiseksi turvattomuutta lisääväksi tekijäksi nousi useilla alueilla palveluiden heikentyminen tai siirtyminen kauemmaksi omasta asuinpaikasta. Järjestöjen ja vapaaehtoisten tekemää työtä yksinäisyyden vähentämiseksi pidetään yleisesti ottaen tärkeänä, mutta samaan aikaan sitoutumisen määrä tällaiseen toimintaan laskee. Muita turvallisuuden tunnetta vähentäviä keskeisiä teemoja kunnissa olivat päihteiden käyttö ja sen seurannaisvaikutukset, rikollisuus sekä liikenteeseen liittyvät turvallisuus epäkohdat, kuten ylinopeudet.

Keski-Suomen turvallisuustoimenpiteet

Keski-Suomen maakunnan turvallisuussuunnitelman pääpaino on seitsemän eri seudun turvallisuustoimenpiteissä. Painopisteen ollessa seutukunnallisessa turvallisuustyössä pyritään tilanteeseen, jossa toimenpiteet kohdistuvat mahdollisimman paljon käytännön toimintaan ja suunnitelmassa määriteltyjen tavoitteiden toteutumiseen.

Jokaisella seudulla on valittu omat turvallisuuden painopistealueet. Painopistealueita on valittu seutukunnittain 2-5 kappaletta. Painopistealueet on valittu aiemman suunnitelmakaudella (2011–2014) tehdyn turvallisuustyön pohjalta ja niitä on tarkennettu uudelle kaudelle. Myös uusia painopisteitä on nostettu täydentämään turvallisuustyötä seutukunnista esille tulleiden turvallisuushaasteiden pohjalta. Erilaisia painopistealueita koko maakunnan alueella on 17 erilaista.

Keskeisimmiksi kehittämiskohteiksi maakunnassa nousivat liikenneturvallisuuden parantaminen, lasten ja nuorten hyvinvointiin liittyvät asiat sekä päihdehaittojen vähentäminen. Nämä kolme teemaa nousivat useimmissa seutukunnissa esille joko painopistealueen valintana tai niihin liittyvät toimenpiteet sisällytettiin toiseen painopisteeseen.

Toimenpiteiden arviointi ja seuranta

Keski-Suomen maakunnan tasolla turvallisuussuunnitelman valmistumista ja toteutumista seuraa turvallisuussuunnittelun ohjausryhmä. Ohjausryhmä kokoontuu puolivuositain ja tarkastelee seutukunnittain turvallisuustoimenpiteiden toteutumista alueilla. Toimenpidetaulukoihin on seurantaan varten kirjattu mittareita, joiden avulla toimenpiteiden toteutumista voidaan seurata ja tarvittaessa raportoida seutukuntatasolla.

Maakunnallisella tasolla turvallisuustyön valittiin kahdeksan erilaista seurantamittaria, joiden kehittymistä seurataan vuosittain ohjausryhmän kokouksissa vuoden 2018 loppuun saakka.